
Zakład Badań Prasoznawczych w Warszawie.

Biuletyn Polonistyczny 2/4, 53-56

1959

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

cują na materiale folklorystycznym już publikowanym /Dział Literatury Ludowej IBL/.

Baza, jaką stanowi zawartość archiwum Sekcji Folkloru /60.000 pieśni nagranych i 30.000 zapisanych odręcznie/ wraz ze sprzętem technicznym, jest dobrym warsztatem pracy dla badań tekstowych. Dotąd nie rozbudowano jednak należycie tej strony badań. Nad organizacją zarówno badań terenowych jak opracowywaniem archiwum zaciążyło bowiem niezaangażowanie dostatecznej liczby tekstologów-folklorystów. Dział badań tekstowych był najpierw obsadzony przez jedną osobę /do 1953 r./, teraz zaś - przez 3 osoby. W tym samym czasie pracowało przeciętnie ok.10 muzykologów /nie licząc pracowników na umowach/ a we wspomnianej akcji zbierania folkloru /1950-54 r./ poza placówką tekstową PIS na ok.60 osób było zaledwie dwóch fachowych pracowników od strony tekstowej.

Perspektywy na przyszłość wiążą się więc z koniecznością zaangażowania do Działu Literatury Ludowej dostatecznej liczby polonistów specjalizujących się w folklorystyce.

Skład osobowy Działu Literatury Ludowej PIS: starsi asystenci - Zofia Jaworska, Aurelia Mioduchowska i Jan Sadownik.

PRASOZNAWSTWO

ZAKŁAD BADAŃ PRASOZNAWCZYCH W WARSZAWIE

Zakład Badań Prasoznawczych RSW "Prasa" powołany został do życia w końcu 1954 r.

Obecnie Zakład składa się z: 1/ dwu pracowni: prasy współczesnej oraz historii prasy, 2/ redakcji wydawnictw: "Kwartalnika Prasoznawczego", jego edycji obcojęzycznej oraz powielanego "Biuletynu Naukowego", 3/ biblioteki Zakładu.

Kolegium ZBP, kierujące jego pracami, tworzą: prof.Mieczysław Kafel /dyrektor Zakładu i red.nacz."Kwartalnika"/, Michał Szulczewski /sekretarz naukowy ZBP/, Roman Czyżewicz, Tadeusz Butkiewicz, Zbigniew Kłos, Tadeusz Kupis, Andrzej Lam.

Zakład opracowuje poszczególne tematy, dyskutuje ich problematykę na stałych seminariach i kieruje fragmentaryczną lub całkowitą publikacją przygotowanych prac. Zadaniem pracowni jest również utrzymywanie kontaktów z innymi ośrodkami naukowymi zajmującymi się badaniami związanymi tematycznie z prasą, zarówno w kraju jak i za granicą. Specjalne zadania stanęły przed Zakładem w związku z przygotowaniem wydawnictw na jubileusz 300-lecia prasy polskiej. Zakład podjął się przygotowania okolicznościowego wydawnictwa pt. "Księga Pamiątkowa" oraz broszury popularno-naukowej. Zakończenie prac autorskich i redakcyjnych przewiduje się na jesień 1959 r.

Kierownikiem pracowni prasy współczesnej jest Tadeusz Kupis, adiunkt Wydziału Dziennikarskiego UW. W ramach pracowni Ruta Pragier zajmuje się przede wszystkim dokumentacją prasy. W ramach działalności tej pracowni prowadzą swe prace również prof. M.Kafel i M.Szulczewski.

Tematykę prac podejmowanych przez pracownię prasy współczesnej ująć można w następujące grupy:

- 1/ prace badawcze nad zawodem dziennikarskim,
- 2/ prace nad teorią prasy,
- 3/ prace metodologiczne,
- 4/ opracowania monograficzne,
- 5/ prace nad słownikiem dziennikarskim.

Ad 1/ T.Kupis pracuje nad zagadnieniami sytuacji prawnej, zawodowej i materialnej środowiska dziennikarskiego w Polsce. M.Szulczewski opublikował pracę na temat etyki dziennikarskiej.

Ad 2/. W tym zakresie prowadzone są prace w trzech kierunkach: L.Cieślik zajmuje się teoretycznymi zagadnieniami współczesnego reportażu, M.Szulczewski pracuje nad teoretycznymi problemami publicystyki, J.Kulesza opracowuje problemy ilustracji prasowej.

Ad 3/. M.Kafel przygotował obszerne opracowanie pt. "Wstęp do prasoznawstwa" oraz pracę o charakterze programowym pt. "Zadania i kierunki w badaniach prasoznawczych".

Ad 4/. T. Kupis przygotował pracę pt. "Niektóre problemy rozwoju prasy polskiej", A.Leszczyński opracował zarys rozwoju warszawskiej prasy zakładowej. Obecnie pracuje nad problemami tzw. prasy powiatowej.

Ad 5/. Pod kierunkiem M.Kafla prowadzone są prace, zmierzające do przygotowania słownika terminologicznego dziennikarstwa i prasy.

Obok wymienionych kierunków pracy pracownia prasy współczesnej ma za zadanie gromadzenie i opracowywanie dokumentacji z zakresu współczesnej prasy polskiej i zagranicznej. Prace te są jednak dopiero w stadium organizacyjnym.

Kierownikiem pracowni historii prasy jest T.Butkiewicz, adiunkt Wydziału Dziennikarskiego UW. Stałymi pracownikami są A. Mierzecka-Garlicka, oraz J.Łojek.

Pracownia prowadzi studia metodologiczne z zakresu badań nad historią prasy, ze szczególnym uwzględnieniem prasy polskiej. Kontynuowane są prace badawcze w zakresie następujących tematów monograficznych: Prasa prowincjonalna w Królestwie na przełomie XIX i XX wieku /A.Garlicka/, Prasa warszawska za czasów Stanisława Augusta /J.Łojek/ oraz Przemiany w dziennikarstwie polskim w drugiej połowie XIX wieku /T.Butkiewicz/.

W ostatnim czasie ukończone zostały opracowania częściowe: A.Garlickiej - Poglądy na rolę i zadania prasy na przełomie XIX i XX wieku /wybór materiałów źródłowych oraz rozprawa na ten temat/ i T.Butkiewicza - Teoretyczna motywacja działalności dziennikarskiej na gruncie polskim w latach 60-70 XIX wieku /wybór materiałów źródłowych oraz rozprawa/, J.Łojka - Poglądy na rolę prasy w okresie konstytucyjnym Królestwa Kongresowego /j.w./.

Ponadto pracownicy zajmujący się historią prasy przygotowali szereg rozpraw i innych materiałów do publikacji w "Kwartalniku Prasoznawczym" i "Biuletynie Naukowym".

Zakład Badań Prasoznawczych prowadzi stosunkowo intensywną działalność wydawniczą. W roku 1958 ukazały się cztery numery /3 zeszyty/ edycji polskiej "Kwartalnika Prasoznawczego", o łącznej objętości ok. 55 ark.wyd., cztery numery /3 zeszyty/ edycji obcojęzycznej /w językach: rosyjskim, angielskim, francuskim i niemieckim/ oraz 4 numery "Biuletynu Naukowego". Wydanie obcojęzyczne posiada prenumeratorów w kilkunastu krajach europejskich i pozaeuropejskich."Biuletyn Naukowy" przynosi materiały o charakterze dyskusyjnym lub źródłowym, a niektóre

zawarte tam pozycje stanowią istotną pomoc dla bieżącej dydaktyki dziennikarskiej na Uniwersytecie i wykorzystywane być mogą jako materiał samokształceniowy przez dziennikarzy.

Biblioteka ZBP posiada około 600 książek o tematyce prasoznawczej, głównie najnowszych (w tym około 450 obcojęzycznych), oraz znaczną liczbę kompletów i poszczególnych numerów czasopiśm naukowych i zawodowych z całego świata. Obecnie kompletuje się tu 30 tytułów czasopiśm naukowych z 22 krajów. Projektuje się też podjęcie prac nad zorganizowaniem przy bibliotece ZBP informatora o wydawnictwach prasoznawczych znajdujących się w poszczególnych bibliotekach krajowych.

Pracownicy Zakładu publikowali w ostatnim czasie szereg prac również w innych wydawnictwach, m.in. w Związku Radzieckim, Francji, NRF, a także w wydawnictwach o charakterze międzynarodowym (wydawcami tu były takie instytucje, jak UNESCO, Międzynarodowa Organizacja Dziennikarzy).

KRAKOWSKI OŚRODEK BADAŃ PRASOZNAWCZYCH

Wśród czterech sekcji istniejącego od dwóch lat Ośrodka do najruchliwszych należy Sekcja Historii Prasy. W planie wydawniczym tej Sekcji znajdują się przygotowane już do druku następujące pozycje:

1. Jan L a n k a u: "Początki prasy w Polsce"/1513-1729/, od gazet ulotnych łacińskich i niemieckich do "Nowin Polskich" w Warszawie 1729 r., ze szczególnym uwzględnieniem "Merkuriusza Polskiego" z 1661 r.

2. Reedycja "Merkuriusza Polskiego" z 1661 r., wstęp J. Lan-
kaua, komentarz Adama Przybosia /wydawnictwo jubileuszowe na 300-lecie prasy polskiej/.

3. Marian T y r o w i c z: "Rozwój dziennikarstwa i czasopiśmiennictwa w Galicji i Krakowie do 1831 r.".

4. Czesław L e c h i c k i: "Krakowski Kraj" na tle prasy galicyjskiej 1869 - 1874".

Osobne miejsce w pracach Ośrodka zajmuje "Słownik dziennikarzy i publicystów polskich", którego przygotowaniem kieruje Komitet Redakcyjny z Janem Lankauem na czele. Kartoteka haseł imiennych obejmuje 2.850 pozycji. Do końca 1958 r. zamówio-